НАСТАВНО-НАУЧНОМ ВЕЋУ
УНИВЕРЗИТЕТА У БЕОГРАДУ
ФАКУЛТЕТА ЗА СПЕЦИЈАЛНУ ЕДУКАЦИЈУ И РЕХАБИЛИТАЦИЈУ

ИЗВЕШТАЈ
о оцени и научној заснованости теме докторске дисертације
„СОЦИЈАЛНА КОГНИЦИЈА ОСОБА СА ЕПИЛЕПСИЈОМ“ кандидата Сташе Лалатовић

ОСНОВНИ ПОДАЦИ О КАНДИДАТУ И ДИСЕРТАЦИЈИ

Сташа Лалатовић рођена је 1. јуна 1995. у Никшићу, Република Црна Гора. Основне академске студије завршила је на Универзитету у Београду – Филозофском факултету, студијски програм Психологија, у септембру 2018. године, са просечном оценом 8,47, а мастер академске студије, на истом факултету у септембру 2020. године, са просечном оценом 9,57. Мастер рад под називом „Животни догађаји и оцена породичног функционисања особа са психогеним неепилептичким нападима“ одбранила је са оценом 10. У октобру 2020. године уписала је докторске академске студије на Универзитету у Београду – Факултету за специјалну едукацију и рехабилитацију, студијски програм Дефектологија. До сада је положила све испите из прве и друге године предвиђене планом и програмом докторских академских студија, са просечном оценом 9,67. У децембру 2022. године успешно је одбранила предложену тему докторске дисертације „Социјална когниција особа са епилепсијом“ и остварила укупно 150 ЕСПБ.

У периоду од новембра 2018. године до новембра 2019. године била је ангажована, кроз форму једногодишњег приправничког стажа, на Клиници за неурологију Клиничког центра Србије. Од јула 2019. године до марта 2020. године, током реализације истраживачког дела мастер рада, радила је са пацијентима са епилепсијом и психогеним неепилептичким нападима на Клиници за неурологију и Клиници за психијатрију Клиничког центра Србије. У фебруару 2021. године заснива радни однос на Универзитету у Београду – Факултету за специјалну едукацију и рехабилитацију, као сарадник у звању асистента за ужу научну област Неуропсихологија, на предметима Увод у неуропсихологију и Неуропсихологија развојног доба. У периоду од маја 2021. године до маја 2022. године обављала је волонтерски рад у циљу стручног усавршавања у Одсеку за епилепсије и клиничку неурофизиологију „Проф.др Драгослав Ерцеговац“ Института за ментално здравље у Београду. Друга релевантна ангажовања, поред студентске клиничке праксе, укључују предавање на тему „Епилепсија и депресија“ по позиву невладине организације „Центар за оболеле од епилепсије“ (2020) и учешће у 23. Епилептолошкој школи у организацији Српске лиге за борбу против епилепсије (2022).

Током досадашњег научноистраживачког рада, Сташа Лалатовић објавила је три рада релевантна за област неуропсихологије, а из којих се стиче јасан увид о спремности и компетенцијама кандидаткиње за бављење предложеном темом докторске дисертације. Кандидаткиња је објавила један рад у истакнутом међународном часопису (М22), једно саопштење са међународног скупа штампано у целини (М33) и једно саопштење са националног скупа штампано у целини (М63).

У раду „Испитивање аспеката породичног функционисања код особа са епилепсијом”, који је кандидаткиња презентовала на међународном научном скупу „Специјална едукација и рехабилитација данас” (Београд, октобар 2021. године), представљени су налази истраживачке студије о породичном функционисању особа са епилепсијом. Студија је имала за циљ испитивање начина на који особе са епилепсијом доживљавају своје породице, те како

епилепсија може утицати на функционисање породичног система. У студији су учествовала двадесет два пацијента са потврђеном дијагнозом епилепсије. Резултати студије су показали да пацијенти са епилепсијом нису задовољни стандардима породичног понашања у различитим животним ситуацијама, при чему мушкарци са епилепсијом перципирају породичну комуникацију и расподелу улога у породици као дисфункционалне. Такође, пацијенти који и даље живе у примарној породици су мање задовољни начином на који се информације размењују у породици. Резултати регресионе анализе сугеришу улогу епилепсије у нарушавању здравља породичног система. У закључку, аутори истичу значај укључивања целе породице у процес лечења пацијената са епилепсијом и потребу за пружањем веће подршке породицама оболелих.

У раду „Stigma and its association with health-related quality of life in adults with epilepsy" (Epilepsy & Behavior, октобар 2022. године), где је кандидаткиња први аутор, приказани су резултати истраживања стигме и повезаности стигме са квалитетом живота на узорку од педесет пет пацијената са дијагнозом епилепсије. Испитана су два типа стигме (искуство стигматизације и осећај личне стигме), као и различити аспекти квалитета живота ових пацијената. Резултати су показали да постоји позитивна веза између искуства стигматизације и осећаја личне стигме, при чему се само осећај личне стигме издвојио као значајан предиктор свеукупног квалитета живота пацијената са епилепсијом. У закључку се истиче неопходност развијања интервенција које имају за циљ смањење стигме везане за епилепсију.

У прегледном раду „Дефицити социјалне когниције код особа са епилепсијом темпоралног режња", који је кандидаткиња презентовала на националном научном скупу „Образовање и рехабилитација одраслих особа са сметњама у развоју и проблемима у понашању" (Београд, децембар 2022. године), дат је приказ истраживања социјалне когниције код пацијената са најчешћом формом епилепсије код одраслих, епилепсијом темпоралног режња. У фокусу рада су оне компоненте социјалне когниције које су до сада добиле најобимнију емпиријску верификацију – ментализација, препознавање емоција и емпатија. Уопштено, пацијенти са епилепсијом темпоралног режња постижу слабије резултате на различитим задацима (афективне и когнитивне) теорије ума. Затим, за ову популацију су карактеристични дефицити препознавања емоција, нарочито негативних, као и слабије развијена когнитивна компонента емпатије. Обухватајући налазе већег броја истраживања, истиче се значај разумевања когнитивних процеса који се налазе у позадини социјалног функционисања ових пацијената како за теорију тако и за клиничку праксу. У закључку се наводи да истраживања социјалне когниције особа са епилепсијом постају све актуелнија и могу пружити корисне смернице за побољшање досадашњих пракси лечења епилепсије.

ПРЕДМЕТ И ЦИЉ ДИСЕРТАЦИЈЕ

Предложена докторска дисертација бави се изучавањем социјалне когниције код особа са различитим типовима епилепсије. Фокус је стављен на оне аспекте социјалне когниције који су до сада добили најобимнију емпиријску верификацију, те су издвојене три компоненте: ментализација, емпатија и способност препознавања емоција. Предметом самог истраживања обухваћена је провера претпоставке о социјалној когницији као засебном когнитивном домену који може бити селективно погођен неуролошким поремећајем, као и преиспитивање когнитивног профила пацијената са различитим типовима епилепсије. Поред настојања да се додатно расветли и разуме структура социјалне когниције код особа са епилепсијом, као општег циља, додатно се издвајају четири истраживачка циља: 1) провера специфичности механизама социјалне когниције у односу на остале аспекте когнитивног функционисања; 2) компарација профила функција социјалне когниције код различитих типова епилепсије; 3) провера модела разликовања когнитивне и афективне социјалне когниције; и 4) провера одабраних конструката испитивања.

ОСНОВНЕ ИСТРАЖИВАЧКЕ ХИПОТЕЗЕ

Формулисано је укупно десет хипотеза од којих ће се полазити у истраживању. Прва хипотеза одговара првом истраживачком циљу – очекује се да ће пацијенти са епилепсијом темпоралног режња, међу одабраним групама пацијената, имати најизраженије дефиците социјалне когниције узимајући у обзир целокупан когнитивни профил. Друга, трећа, четврта и пета хипотеза се односе на други циљ. Ова група хипотеза односи се на следећа очекивања: пацијенти са епилепсијом ће имати слабије постигнуће на свим мерама социјалне когниције од поредбене групе особа без неуролошких и психијатријских сметњи; постојаће упоредиви дефицити способности ментализације код пацијената са епилепсијом темпоралног режња и пацијената са епилепсијом фронталног режња, али ће ови дефицити бити више изражени него код осталих група пацијената; пацијенти са епилепсијом темпоралног режња ће имати слабије постигнуће на задацима препознавања емоција у поређењу са осталим групама пацијената и показаће веће потешкоће са препознавањем негативних емоција него позитивних; нарушену когнитивну компоненту емпатије (али не и афективну) имаће пацијенти са дијагнозом фокалне епилепсије, а сличан образац дефицита очекује се и код пацијената са дијагнозом генерализоване епилепсије. Шеста и седма хипотеза су у складу са трећим циљем: на узорку пацијената са епилепсијом очекују се дисоцијације између афективне и когнитивне компоненте теорије ума, као и афективне и когнитивне компоненте емпатије. Осма, девета и десета хипотеза одговарају четвртом истраживачком циљу – очекује се повезаност две мере теорије ума (добијених путем теста вербалног и визуелног типа), две мере препознавања емоција (добијене путем теста визуелног и аудитивног типа), као и повезаност мера актуелног емпатичног одговора (тест), самопроцене и опажене емпатичности у понашању.

МЕТОДЕ КОЈЕ ЋЕ СЕ ПРИМЕНИТИ У ИСТРАЖИВАЊУ

У истраживање ће бити укључено приближно 100 особа са сигурном дијагнозом епилепсије, као и поредбена група од око 60 испитаника без неуролошких односно психијатријских обољења. Критеријуми за укључивање у истраживање су јасно дефинисани: старост од 18 до 65 година, потврђена клиничка дијагноза фокалне епилепсије темпоралног режња, епилепсије фронталног режња, постцентралне епилепсије, односно идиопатске генерализоване епилепсије, као и потписан информисани пристанак за учешће у истраживању. Из истраживања ће бити искључени испитаници који показују знаке неразумевања инструкција, материјала и несарадљивости да учествују у спровођењу процене, тј. испитаници који испуњавају најмање један критеријум: количник интелигенције < 80, школовање краће од 8 година или Мини Ментал скор (MMCE) < 24; испитаници са другим значајним психијатријским обољењима (аутистични спектар поремећаја, психотични поремећаји, психооргански синдром, деменција), испитаници са тешким повредама главе и они који конзумирају психоактивне супстанце, антипсихотике и алкохол. Пригодан узорак испитаника без неуролошких и психијатријских обољења ће чинити испитаници из опште популације који ће бити усклађени по полу, годинама и образовању са групом пацијената.

За све испитанике биће прикупљени подаци о полу, узрасту, степену образовања, радном и брачном статусу. Клиничке варијабле које ће бити забележене за групу пацијената са епилепсијом обухватиће узраст на почетку епилепсије, трајање епилепсије при уласку у истраживање, типове напада, учесталост различитих врста напада у претходних шест месеци, неуролошки налаз, психички статус, етиологију епилепсије, електроенцефалографске налазе, налазе неурорадиолошких испитивања, тип епилепсије, актуелну терапију, коморбидитет и узимање друге терапије.

За процену симптома депресивности биће примењени Упитник депресивности код епилепсије (*Neurological Disorders Depression Inventory for Epilepsy, NDDI-E)* (Gilliam et al., 2006; Ristić et al., 2016) и Упитник о здрављу пацијената (*The Patient Health Questionnaire,*

PHQ-9) (Kroenke et al., 2001), док ће за процену симптома анксиозности бити употребљена Скала генерализованог анксиозног поремећаја (*Generalized Anxiety Disorder-7, GAD-7)* (Spitzer et al., 2006).

Процена когнитивних функција започеће применом Мини ментал теста (*Mini-Mental State Examination, MMSE),* скрининг теста који омогућава брзу процену глобалног когнитивног функционисања (Folstein et al., 1975; Kurlowicz & Wallace, 1999). За процену интелектуалног функционисања биће употребљен Векслеров индивидуални тест интелигенције (ВИТИ) (*Wechsler Adult Intelligence Scale)* (Wechsler, 1955; Berger et al., 1991). У фокусу ће бити процена вербалних способности, те ће бити примењени следећи суптестови: Информације, Сличности, Схватање, Понављање бројева, Аритметика, Коцка-мозаик, Стрип. Визуопросторне и конструктивне способности, као и процеси визуелног памћења биће испитани Рej-Остеритовом сложеном фигуром (*Rey-Osterrieth Complex Figure, ROCF*) (Osterrieth, 1944; Rey, 1941). Рејов тест вербалног учења (*Rey Auditory Verbal Learning Test, RAVLT)* (Rey, 1964) биће употребљен у сврхе процене различитих процеса вербалног памћења, укључујући капацитет непосредног памћења, процесе дугорочног епизодичког памћења, као и ефекте интерференције на упамћени материјал (Lezak, 2012). Препознавање лица биће тестирано Бентоновим тестом препознавања лица (*Benton Facial Recognition Test, BFRT)* (Benton & Van Allen, 1968). Пажња ће бити операционализована Тестом трасирања трагова (*Trial Making Test, TMT A & B)* (Army Individual Test Battery, 1944). Процена егзекутивних функција ће бити спроведена употребом више различитих задатака: 1) За испитивање способности категоризације, менталне флексибилности и одржавања сета биће примењен Висконсински тест сортирања карата (*Wisconsin Card Sorting Test, WCST)* (Grant & Berg, 1948), 2) Струпов тест *(Stroop Color and Word Test)* ће бити употребљен као мера способности инхибиције аутоматског одговора (Stroop, 1935; Spreen & Strauss, 1991), 3) Могућност организације вербалног одговора у рестриктивним условима биће проверена Тестом вербалне флуентности (Lezak, 2012), верзијом на српском језику (Krstić et al., 2017), 4) Радна меморија ће бити операционализована путем два задатака – Задатка ређања бројева (*Adaptive Digit Ordering Test, DOT-A)* (Werheid et al., 2022) и Задатка бројања (*Counting Span Task)* (Pluck et al., 2016).

Када је у питању процена социјалне когниције, свака од њених одабраних компоненти операционализоваће се са по два задатка. Теорија ума (ToM) биће процењена путем кратке верзије *Faux pas* теста са по пет *faux pas* прича и пет контролних прича (Fernandez-Modamio et al., 2018), као и визуелним путем, кроз задавање Теста процене карикатура који је конструисан за потребе истраживања и чини га 6 ToM карикатура и 6 контролних карикатура. Препознавање емоција ће се процењивати путем Теста препознавања емоција на основу фацијалних експресија (испитаницима ће бити приказано пет фотографија по емоцији, што чини укупно 35 фотографија) и применом Теста препознавања емоција на основу говорне прозодије – стимулус материјал чини сет реченица које су изречене специфичним тоном гласа, карактеристичним за сваку од шест основних емоција. Мере емпатије биће добијене путем задавања Упитника когнитивне и афективне емпатије *(Questionnaire for Cognitive and Affective Empathy, QCAE)* (Reniers et al., 2011), као и применом Теста процене емпатије визуелним путем (кроз процену 10 фотографија на којима су представљене особе у различитим стресним ситуацијама и 5 контролних фотографија).

У истраживање ће бити укључени испитаници који су потписали информисани пристанак за учешће у студији. Како би се смањило оптерећење испитаника, истраживање ће бити спроведено у више сесија, кроз унапред дефинисану процедуру која ће бити идентична за обе групе испитаника.

У обради података примењиваће се методе дескриптивне и инференцијалне статистике. Психометријске карактеристике свих инструмената примењених у истраживању ће бити проверене. Разлике између дефинисаних група испитаника на појединачним мерама биће проверене т-тестом и једнофакторском анализом варијансе за независне узорке. У циљу испитивања разлика на више мера између различитих група испитаника биће спроведена

мултиваријантна анализа варијансе. Повезаност мера различитих компоненти социјалне когниције, као и ових са преосталим мерама у истраживању, биће проверена Пирсоновим коефицијентом корелације. Вишеструком регресионом анализом биће испитан допринос различитих варијабли објашњењу варијансе појединачних компоненти социјалне когниције. Поред описаних процедура квантитативне анализе, подаци добијени проценом когнитивних функција и социјалне когниције, код сваког пацијента са епилепсијом појединачно, биће обрађени поступком индивидуалне анализе случаја која се користи у когнитивној неуропсихологији.

ОЧЕКИВАНИ РЕЗУЛТАТ И НАУЧНИ ДОПРИНОС

Изучавање социјалне когниције код различитих типова епилепсије представља значајан допринос области неуропсихологије и специјалне едукације и рехабилитације из више разлога. Предложено истраживање је осмишљено да провери претпоставку о социјалној когницији као засебном когнитивном домену који може бити селективно погођен неуролошким поремећајем. У оквиру досадашњих истраживања, епилепсије су се издвојиле као перспективан „модел“ за изучавање структуре социјалне когниције, али и за разумевање неуробиолошких механизама који се налазе у позадини ове когнитивне функције, из разлога што епилептички напади потичу из и могу захватати различите регије мозга, које се поклапају са оним регијама које подржавају различите компоненте социјално-когнитивног функционисања. С тим у вези, студија би могла допринети даљем расветљавању структуре социјалне когниције, али и бољем разумевању саме епилепсије, имајући у виду да савремено редефинисање епилепсије повлачи преиспитивање когнитивног профила пацијената са различитим типовима епилепсије. Изучавање социјалне когниције на узорку испитаника са епилепсијом има практичне импликације – овако осмишљено истраживање представља полазну основу за развијање когнитивних рехабилитационих интервенција намењених јачању оних компоненти социјалне когниције које ће се показати као нарушене код група пацијената са различитим типовима епилепсије. Резултати ове опсежне студије могу представљати важан корак у даљем формулисању и унапређивању третмана епилепсије, укључујући и дефектолошки у циљу ублажавања психосоцијалних последица ове болести, које су некада теже од самих понављаних епилептичних напада.

ОКВИРНИ СПИСАК ЛИТЕРАТУРЕ

Нацрт предложене теме докторске дисертације заснива се на 148 библиографских јединица. У наставку је наведена листа изабраних референци које илуструју релевантност и разноврсност коришћених извора.

1. Adolphs R. (1999). Social cognition and the human brain. *Trends in Cognitive Sciences*, *3*(12), 469–479. https://doi.org/10.1016/s1364-6613(99)01399-6
2. Arioli, M., Crespi, C., & Canessa, N. (2018). Social Cognition through the Lens of Cognitive and Clinical Neuroscience. *BioMed Research International*, *2018*, 4283427. https://doi.org/10.1155/2018/4283427
3. Amlerova, J., Cavanna, A. E., Bradac, O., Javurkova, A., Raudenska, J., & Marusic, P. (2014). Emotion recognition and social cognition in temporal lobe epilepsy and the effect of epilepsy surgery. *Epilepsy & Behavior*, *36*, 86–89. https://doi.org/10.1016/j.yebeh.2014.05.001
4. Beer, J. S., & Ochsner, K. N. (2006). Social cognition: a multi level analysis. *Brain Research*, *1079*(1), 98–105. https://doi.org/10.1016/j.brainres.2006.01.002

5. Bonora, A., Benuzzi, F., Monti, G., Mirandola, L., Pugnaghi, M., Nichelli, P., & Meletti, S. (2011). Recognition of emotions from faces and voices in medial temporal lobe epilepsy. *Epilepsy & Behavior, 20*(4), 648–654. https://doi.org/10.1016/j.yebeh.2011.01.027
6. Dvash, J., & Shamay-Tsoory, S. G. (2014). Theory of Mind and Empathy as Multidimensional Constructs. *Topics in Language Disorders, 34*(4), 282–295. doi:10.1097/tld.0000000000000040
7. Eicher, M., & Jokeit, H. (2022). Toward social neuropsychology of epilepsy: a meta-analysis on social cognition in epilepsy phenotypes and a critical narrative review on assessment methods. *Acta Epileptologica, 4*(24), https://doi.org/10.1186/s42494-022-00093-1
8. Etchepare, A., & Prouteau, A. (2018). Toward a Two-Dimensional Model of Social Cognition in Clinical Neuropsychology: A Systematic Review of Factor Structure Studies. *Journal of the International Neuropsychological Society, 24*(4), 391–404. https://doi.org/10.1017/S1355617717001163
9. Farrant, A., Morris, R. G., Russell, T., Elwes, R., Akanuma, N., Alarcón, G., & Koutroumanidis, M. (2005). Social cognition in frontal lobe epilepsy. *Epilepsy & Behavior, 7*(3), 506–516. https://doi.org/10.1016/j.yebeh.2005.07.018
10. Frith, C. D., & Frith, U. (2006). The neural basis of mentalizing. *Neuron, 50*(4), 531–534. https://doi.org/10.1016/j.neuron.2006.05.001
11. Frith C. D. (2007). The social brain? *Philosophical Transactions of the Royal Society of London. Series B, Biological Sciences, 362*(1480), 671–678. https://doi.org/10.1098/rstb.2006.2003
12. Gallagher, H. L., Happé, F., Brunswick, N., Fletcher, P. C., Frith, U., & Frith, C. D. (2000). Reading the mind in cartoons and stories: an fMRI study of 'theory of mind' in verbal and nonverbal tasks. *Neuropsychologia, 38*(1), 11–21. https://doi.org/10.1016/s0028-3932(99)00053-6
13. Giorgi, F. S., Guida, M., Caciagli, L., Pagni, C., Pizzanelli, C., Bonanni, E., Tognoni, G., & Bonuccelli, U. (2016). Social cognition in Juvenile Myoclonic Epilepsy. *Epilepsy Research, 128*, 61–67. https://doi.org/10.1016/j.eplepsyres.2016.10.017
14. Giovagnoli, A. R., Franceschetti, S., Reati, F., Parente, A., Maccagnano, C., Villani, F., & Spreafico, R. (2011). Theory of mind in frontal and temporal lobe epilepsy: cognitive and neural aspects. *Epilepsia, 52*(11), 1995–2002. https://doi.org/10.1111/j.1528-1167.2011.03215.x
15. Happé, F., & Frith, U. (2014). Annual research review: Towards a developmental neuroscience of atypical social cognition. *Journal of Child Psychology and Psychiatry and Allied Disciplines, 55*(6), 553–557. https://doi.org/10.1111/jcpp.12162
16. Happé, F., Cook, J. L., & Bird, G. (2017). The Structure of Social Cognition: In(ter)dependence of Sociocognitive Processes. *Annual Review of Psychology, 68*, 243–267. https://doi.org/10.1146/annurev-psych-010416-044046
17. Hu, Y., Jiang, Y., Hu, P., Ma, H., & Wang, K. (2016). Impaired social cognition in patients with interictal epileptiform discharges in the frontal lobe. *Epilepsy & Behavior, 57*, 46–54. https://doi.org/10.1016/j.yebeh.2016.01.027
18. Jasionis, A., Puteikis, K., & Mameniškienė, R. (2021). The Impact of Social Cognition on the Real-Life of People with Epilepsy. *Brain Sciences, 11*(7), 877. doi:10.3390/brainsci11070877
19. Jiang, Y., Hu, Y., Wang, Y., Zhou, N., Zhu, L., & Wang, K. (2014). Empathy and emotion recognition in patients with idiopathic generalized epilepsy. *Epilepsy & Behavior, 37*, 139–144. https://doi.org/10.1016/j.yebeh.2014.06.005
20. Kennedy, D. P., & Adolphs, R. (2012). The social brain in psychiatric and neurological disorders. *Trends in Cognitive Sciences, 16*(11), 559–572. https://doi.org/10.1016/j.tics.2012.09.006
21. Li, Y. H., Chiu, M. J., Yeh, Z. T., Liou, H. H., Cheng, T. W., & Hua, M. S. (2013). Theory of mind in patients with temporal lobe epilepsy. *Journal of the International Neuropsychological Society, 19*(5), 594–600. https://doi.org/10.1017/S1355617713000143
22. Lieberman M. D. (2007). Social cognitive neuroscience: a review of core processes. *Annual Review of Psychology, 58*, 259–289. https://doi.org/10.1146/annurev.psych.58.110405.085654

23. Monti, G., & Meletti, S. (2015). Emotion recognition in temporal lobe epilepsy: A systematic review. *Neuroscience and Biobehavioral Reviews, 55*, 280–293. https://doi.org/10.1016/j.neubiorev.2015.05.009
24. Morou, N., Papaliagkas, V., Markouli, E., Karagianni, M., Nazlidou, E., Spilioti, M., Afrantou, T., Kimiskidis, V. K., Foroglou, N., & Kosmidis, M. H. (2018). Theory of Mind impairment in focal versus generalized epilepsy. *Epilepsy & Behavior, 88*, 244–250. https://doi.org/10.1016/j.yebeh.2018.09.026
25. Realmuto, S., Zummo, L., Cerami, C., Agrò, L., Dodich, A., Canessa, N., Zizzo, A., Fierro, B., & Daniele, O. (2015). Social cognition dysfunctions in patients with epilepsy: Evidence from patients with temporal lobe and idiopathic generalized epilepsies. *Epilepsy & Behavior, 47*, 98–103. https://doi.org/10.1016/j.yebeh.2015.04.048
26. Saxe, R., & Kanwisher, N. (2003). People thinking about thinking people. The role of the temporo-parietal junction in "theory of mind". *NeuroImage, 19*(4), 1835–1842. https://doi.org/10.1016/s1053-8119(03)00230-1
27. Schurz, M., Radua, J., Tholen, M. G., Maliske, L., Margulies, D. S., Mars, R. B., Sallet, J., & Kanske, P. (2021). Toward a hierarchical model of social cognition: A neuroimaging meta-analysis and integrative review of empathy and theory of mind. *Psychological Bulletin, 147*(3), 293–327. https://doi.org/10.1037/bul0000303
28. Schaafsma, S. M., Pfaff, D. W., Spunt, R. P., & Adolphs, R. (2015). Deconstructing and reconstructing theory of mind. *Trends in Cognitive Sciences, 19*(2), 65–72. https://doi.org/10.1016/j.tics.2014.11.007
29. Shamay-Tsoory, S. G., & Aharon-Peretz, J. (2007). Dissociable prefrontal networks for cognitive and affective theory of mind: a lesion study. *Neuropsychologia, 45*(13), 3054–3067. https://doi.org/10.1016/j.neuropsychologia.2007.05.021
30. Spunt, R. P., & Adolphs, R. (2019). The neuroscience of understanding the emotions of others. *Neuroscience letters, 693*, 44–48. https://doi.org/10.1016/j.neulet.2017.06.018
31. Stewart, E., Catroppa, C., & Lah, S. (2016). Theory of Mind in Patients with Epilepsy: a Systematic Review and Meta-analysis. *Neuropsychology Review, 26*(1), 3–24. https://doi.org/10.1007/s11065-015-9313-x
32. Steiger, B. K., & Jokeit, H. (2017). Why epilepsy challenges social life. *Seizure, 44*, 194–198. https://doi.org/10.1016/j.seizure.2016.09.008
33. Szemere, E., & Jokeit, H. (2015). Quality of life is social – Towards an improvement of social abilities in patients with epilepsy. *Seizure, 26*, 12–21. doi:10.1016/j.seizure.2014.12.008
34. Toller, G., Adhimoolam, B., Grunwald, T., Huppertz, H. J., Kurthen, M., Rankin, K. P., & Jokeit, H. (2015). Right mesial temporal lobe epilepsy impairs empathy-related brain responses to dynamic fearful faces. *Journal of Neurology, 262*(3), 729–741. https://doi.org/10.1007/s00415-014-7622-2
35. Van Overwalle, F. (2009). Social cognition and the brain: a meta-analysis. *Human Brain Mapping, 30*(3), 829–858. https://doi.org/10.1002/hbm.20547
36. Völlm, B. A., Taylor, A. N., Richardson, P., Corcoran, R., Stirling, J., McKie, S., Deakin, J. F., & Elliott, R. (2006). Neuronal correlates of theory of mind and empathy: a functional magnetic resonance imaging study in a nonverbal task. *NeuroImage, 29*(1), 90–98. https://doi.org/10.1016/j.neuroimage.2005.07.022
37. Wang, H., Zhao, P., Zhao, J., Zhong, J., Pan, P., Wang, G., & Yi, Z. (2022). Theory of Mind and Empathy in Adults With Epilepsy: A Meta-Analysis. *Frontiers in Psychiatry, 13*, 877957. https://doi.org/10.3389/fpsyt.2022.877957
38. Wang, W., Yu, H., & Hua, M. (2015). Theory of Mind and Its Brain Distribution in Patients with Temporal Lobe Epilepsy. *International Journal of Medical and Health Sciences, 9*(5), 408 - 411.
39. Wilson, S. J., & Baxendale, S. (2014). The new approach to classification: rethinking cognition and behavior in epilepsy. *Epilepsy & Behavior, 41*, 307–310. https://doi.org/10.1016/j.yebeh.2014.09.011

40. Yu, C. L., & Chou, T. L. (2018). A Dual Route Model of Empathy: A Neurobiological Prospective. *Frontiers in Psychology, 9*, 2212. https://doi.org/10.3389/fpsyg.2018.02212

ЗАКЉУЧАК

На основу увида у предложени нацрт докторске дисертације, те биографију и научну продукцију кандидата, Комисија закључује: (1) да је предложена тема докторске дисертације научно заснована, оригинална и релевантна за научну област специјалне едкукације и рехабилитације, а нарочито за област неуропсихологије; (2) да ће овако конципиран рад имати значајне теоријске и практичне импликације и (3) да кандидат испуњава све услове да успешно реализује предложени нацрт.

С обзиром на то, Комисија предлаже Наставно-научном већу Универзитета у Београду – Факултета за специјалну едукацију да прихвати предложену тему докторске дисертације „Социјална когниција особа са епилепсијом“ кандидаткиње Сташе Лалатовић.

ИМЕНА И РЕФЕРЕНЦЕ ПРЕДЛОЖЕНИХ МЕНТОРА

За израду ове докторске дисертације предлажу се два ментора: др Надежда Крстић, редовни професор Универзитета у Београду – Факултета за специјалну едукацију и рехабилитацију и др Маја Миловановић, доцент Универзитета у Београду – Факултета за специјалну едукацију и рехабилитацију. Оба предложена ментора испуњавају услове предвиђене Правилником о стандардима и поступку за акредитацију високошколских установа и студијских програма и имају референце из научне области којој припада тема докторске дисертације. Предложени ментори би равноправно били укључени у надзирање и усмеравање рада кандидата током израде докторске дисертације, уз подстицање учешћа у научним радовима и објављивању радова.

Први ментор, др Надежда Крстић, преузима одговорност за супервизију укупне концепције и дизајна истраживања и праћење поступања у вези зависних варијабли у студији, укључујући селекцију, примену и обраду резултата на обе планиране групе неуропсихолошких инструмената, као и за питања везана за формирање контролне групе. Како су сви радови др Надежде Крстић из уже научне области неуропсихологије, приказан је избор референци ближе везаних за тему докторске дисертације (поред три рада настала у коауторству са кандидаткињом):

1. Krstić, N., Martinović, J., Gojković, M., & Martinović, Ž. (2002). Non-verbal memory in patients with lateralised epileptic foci: Inaccurate neuropsychological construct or methodological ambiguousness? Abstracts of the 11th European Congress of Clinical Neurophysiology, *Clinical Neurophysiology*, *113* (Suppl), S34.
2. Krstic, N., Gojkovic, M., Martinovic, J., & Martinovic, Z. (2003). Interictal personality traits in focal epilepsy: A pilot study. Abstracts from the 25th International Epilepsy Congress, *Epilepsia*, *44* (s8), 138.
3. Krstić, N., Savić Parojčić, A., i Gojković M. (2017). *Uvod u neuropsihološku dijagnostiku*. Centar za primenjenu psihologiju.
4. Krstić, N. (2009). Od atipičnog sazrevanja do opštih principa kognitivnog rasta i nazad – šta nam govori neurorazvojni pristup? *Specijalna edukacija i rehabilitacija*, (1-2), 51-67.
5. Krstić, N. S., (2003). The executive functions: Structure, development, neurobiological bases. *Istraživanja u defektologiji*, (2), 13-35.

Други ментор, др Маја Миловановић, преузеће одговорност за поступке везане за независне варијабле у студији, укључујући старање да се истраживање одвија по плану у погледу регрутације испитаника са поузданом дијагнозом епилепсије, обезбеђивање потврде

типа епилепсије од посебног значаја за дизајн и циљеве истраживања, као и контролисање клиничких параметара поремећаја од интереса за студију. Такође, други ментор преузима одговорност за организацију и обезбеђивање потребних услова који су кандидату потребни за спровођење методологијом предвиђених процедура у просторијама Одсека за епилепсије и клиничку неурофизиологију Института за ментално здравље. Списак одабраних референци које квалификују др Мају Миловановић као ментора у овим фазама израде докторске дисертације:

1. Milovanović, M., Martinović, Ž., & Tošković, O. (2014). Determinants of quality of life in people with epilepsy in Serbia. *Epilepsy & Behavior, 31,* 160-166. https://doi.org/ 10.1016/j.yebeh.2013.12.015
2. Martinović, Ž., Milovanović, M., Tošković, O., Jovanović, M., Buder, N., Simonović, P., & Đokić, R. (2010). Psychometric evaluation of the Serbian version of the Quality of Life in Epilepsy Inventory-31 (QOLIE-31). *Seizure, 19*(8), 517-524. https://doi.org/10.1016/j.seizure.2010.07.012
3. Milovanovic, M., Radivojevic, V., Radosavljev-Kircanski, J., Grujicic, R., Toskovic, O., Aleksić-Hil, O., & Pejovic-Milovancevic, M. (2019). Epilepsy and interictal epileptiform activity in patients with autism spectrum disorders. *Epilepsy & Behavior, 92,* 45-52. https://doi.org/10.1016/j.yebeh.2018.12.011
4. Milovanović, M., Martinović, Ž., Jovanović, M., Buder, N., Simonović, P., & Đokić, R. (2012). The influence of comorbid depression on the quality of life in persons with epilepsy. *Psihijatrija danas, 44*(1), 21-33.
5. Milovanovic, M., & Grujicic, R. (2021). Electroencephalography in assessment of autism spectrum disorders: A review. *Frontiers in Psychiatry, 29,* Article 686021. https://doi.org/10.3389/fpsyt.2021.686021

У Београду, 30. јануара 2023. године

КОМИСИЈА

_____

др Лука Мијатовић, доцент Универзитета у Београду – Факултета за специјалну едукацију и рехабилитацију, председник Комисије

_____

др Бранислава Поповић Ћитић, редовни професор Универзитета у Београду – Факултета за специјалну едукацију и рехабилитацију

_____

др Предраг Теовановић, ванредни професор Универзитета у Београду – Факултета за специјалну едукацију и рехабилитацију

др Војислава Бугарски Игњатовић, редовни професор Универзитета у Новом Саду – Медицинског факултета

_____